

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

Отже, державна політика відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості бізнесу та відтворенні економіки, особливо в кризових умовах. Системна, послідовна та інклюзивна державна політика може стати рушієм повоєнного відновлення національної економіки, забезпечити формування стійкого та конкурентоспроможного бізнес-середовища, здатного адаптуватися до нестабільних умов зовнішнього середовища.

Література

1. 5 історій економічного успіху після війни: світовий досвід для України. URL: https://lb.ua/economics/2022/04/13/513199_5_istoriy_ekonomichnogo_ustpihu_pislya.html

2. Varnalii, Z., Onyshchenko, S. (2019). Ukraine budget security: foundations and directions of provision in terms of digital economy development. Economic security at risks: findings from the digitalization of national economy. Poland Publishing House, 214–236.

УДК 339.924

*Бура Олена Анатоліївна, Кулішова Дар'я Максимівна,
студентки*

*Науковий керівник: Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Євроінтеграція є стратегічним вектором розвитку України, що несе як значні економічні можливості, так і потенційні загрози для її економічної безпеки [1]. Адаптація до європейських норм та конкурентного середовища вимагає впровадження виваженої державної політики.

Євроінтеграція створює нове конкурентне середовище для українських виробників, зумовлене відкриттям

внутрішнього ринку та прагненням виходу на ринок ЄС. Здатність витримувати конкуренцію є ключовим аспектом економічної безпеки України. Посилення конкуренції на внутрішньому ринку відбувається через зниження тарифних бар'єрів, що збільшує імпорт товарів з ЄС. Українським підприємствам необхідно підвищувати конкурентоздатність шляхом модернізації, поліпшення якості, інновацій та зниження собівартості. Вихід на ринок ЄС відкриває значні експортні можливості, але вимагає відповідності високим європейським стандартам якості, безпеки та сертифікації. Українські виробники зіткнуться з інтенсивною конкуренцією з боку вже присутніх на ринку компаній. Для успішної конкуренції необхідні державна підтримка у вигляді стимулювання інновацій, допомоги в адаптації до стандартів ЄС, захисту внутрішнього ринку в перехідний період та сприяння розвитку експортного потенціалу. Конкурентоздатність української продукції є запорукою економічного зростання та інтеграції до європейського економічного простору.

Процес євроінтеграції несе потенційні загрози для економічної безпеки України, що потребує впровадження превентивних заходів. Однією з ключових загроз є макроекономічна нестабільність, спричинена мінливістю світових ринків та можливими кризами в ЄС, що може негативно вплинути на економічне зростання та валютну стабільність України. Фінансові ризики включають відтік капіталу через лібералізацію ринку, зростання державного боргу для фінансування адаптації до європейських стандартів та тиск на валютний курс. Можливі галузеві дисбаланси, коли окремі неконкурентоздатні сектори економіки можуть зазнати спаду виробництва та зростання безробіття, створюючи соціальні ризики. Існує загроза втрати кваліфікованої робочої сили через міграцію до країн ЄС з вищим рівнем оплати праці, що може негативно позначитися на продуктивності та

інноваційному потенціалі. Ефективне управління цими загрозами через структурні реформи, фінансову стабілізацію, підтримку вразливих галузей та розвиток людського капіталу є критично важливим для забезпечення економічної безпеки України в процесі євроінтеграції.

Євроінтеграція відкриває перед Україною значні економічні можливості, які можуть стати потужним імпульсом для її розвитку та підвищення рівня життя громадян. Одним із ключових плюсів є доступ до великого та ємного ринку ЄС, що створює нові можливості для експорту українських товарів та послуг, залучення іноземних інвестицій та розширення виробництва. Євроінтеграція сприяє залученню іноземних інвестицій завдяки гармонізації законодавства, покращенню інвестиційного клімату та підвищенню передбачуваності ведення бізнесу. Відбувається трансфер технологій та інновацій через співпрацю з європейськими партнерами, що сприяє модернізації виробництва та підвищенню конкурентоздатності української економіки. Євроінтеграційні процеси стимулюють покращення інституційного середовища, включаючи боротьбу з корупцією, реформування судової системи та впровадження європейських стандартів управління. У довгостроковій перспективі євроінтеграція сприяє економічному зростанню через поглиблення торговельних зв'язків, структурні реформи та підвищення загальної конкурентоздатності національної економіки.

Поряд зі значними перевагами, процес євроінтеграції може мати певні негативні наслідки для економіки України, які потребують уважного врахування та розробки компенсаційних механізмів. Одним із головних мінусів є високі витрати на адаптацію до європейських стандартів та норм у різних галузях економіки, що може створити значний фінансовий тягар для держави та бізнесу. Існує ризик посилення залежності від економіки ЄС, що робить Україну

більш вразливою до економічних коливань та криз у країнах-членах Євросоюзу. Окремі неконкурентоздатні галузі української економіки можуть зазнати значних втрат, аж до закриття підприємств, через посилення конкуренції з боку європейських виробників. Можливі соціальні витрати, пов'язані зі зростанням безробіття в певних секторах та посиленням соціальної нерівності в перехідний період. Існує ризик відтоку кваліфікованої робочої сили до країн ЄС з вищим рівнем оплати праці, що може негативно вплинути на кадровий потенціал України [2]. Для мінімізації цих негативних наслідків необхідна ефективна державна політика, спрямована на підтримку вразливих галузей, соціальний захист населення та стимулювання розвитку конкурентоздатного виробництва. Реалізація цих переваг вимагає активної державної політики, підтримки бізнесу та продовження реформ, спрямованих на інтеграцію України до європейського економічного простору.

Процес євроінтеграції вимагає від України виконання значного комплексу економічних і політичних вимог. Повна та своєчасна їх реалізація є складною, амбітною і довгостроковою метою, що залежить від значних зусиль, політичної волі та консолідації суспільства. Масштабні законодавчі, інституційні та економічні реформи охоплюють усі сфери державного управління та економіки. Рівень виконання визначається ефективністю державної політики, здатністю уряду впроваджувати зміни, боротися з корупцією та забезпечувати верховенство права, а також адаптаційною спроможністю бізнесу. Інституційні реформи (боротьба з корупцією) та економічні вимоги (підвищення конкурентоздатності) є особливо складними. Попри вже досягнутий прогрес у рамках Угоди про асоціацію, подальший успіх залежить від поетапного підходу, визначення пріоритетів, концентрації зусиль, міжнародної підтримки та, головне, внутрішньої спроможності України до реформ.

Отже, євроінтеграція відкриває значні економічні можливості для України, але водночас створює серйозні виклики для її економічної безпеки, зокрема посилення конкуренції та необхідність адаптації до європейських стандартів. Управління макроекономічними, фінансовими, галузевими та соціальними ризиками є критично важливим. Успіх інтеграції залежить від глибоких реформ, ефективної державної політики, підтримки бізнесу та міжнародної допомоги. Послідовна реалізація реформ є запорукою зміцнення економічної безпеки України на шляху до європейської інтеграції.

Література

1. Варналій З.С., Онищенко С.В., Маслій О.А. Загрози економічній безпеці України в умовах глобалізації. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі: монографія. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; за заг. ред. А. І. Мокія. Львів, 2019. С. 21-95.

2. Лінькова О.Ю. «Виклики для економіки України за умов європейської інтеграції» URL: <https://ecomysociety.in.ua/index.php/journal/article/download/30/29/>

3. Onyshchenko S.V., Masliy O.A., Buriak A.A. Threats and risks of ecological and economic security of Ukraine in the conditions of war. XVII International Scientific Conference «Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment», 7-10 November 2023, Kyiv, Ukraine. Mon23-072. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/13700/1/2023_11_Mon23-072.pdf

4. Hlushko A.D., Vlasenko V.A., Chepizhna E.B. Methodology for Evaluating the Effectiveness of Investment Projects Using MS Excel Tools. Development of the Financial Market in Ukraine: Threats, Problems, and Prospects: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference, October 27, 2021. Poltava: Yuri Kondratyuk National University, 2021. P. 113–114.